

Her sözü dinle ve en güzeline uy! (Kur'an-i Kerim)

Cep telefonları için PDF formatında hazırlanmıştır.

Bayıltmalı kesimler ve islami açıdan bakış

Asalet Sancakdaroğlu Hayvanrefahı
Müfettişı

(Eyes on Animals)

Mail: Asalet@Sancakdaroglu.com

Türkiye’de hayvanlar bilinçliyen kesilmektedir. Onlar da bizler gibi ayaklarına iğne batsa acı duyarlar. Bayıltılmadan kesilen hayvanlar acının doruğunu yaşamaktadırlar. Hayvanların bilinçliyen değil de, bayıltılarak kesilmeleri gerektiği konusunda yapılan tartışmaları, İslami açıdan değerlendirmek, bu konuda Kur’an-ı Kerim, Hadisler ve İslam alimlerinin görüşlerini sıralayarak, bu çalışmayı takdirlerinize sunmak istiyorum.

➡ Öncelikle Kur'an-ı Kerim'de bulunan konuyla ilgili ayetleri buraya alıp, hemen altında da müfessirlerin ayet yorumlarını ekliyorum.

Maide Suresi 3:

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْحَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكَ فِسْقٌ الْيَوْمَ يَنْسَى الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنْ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرٍ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

Hurrimet aleykumul meytetu veddemu ve lahmul hinziri ve ma uhille li gayrillahi bihi vel munhanikatu vel mevkuzetu vel mutereddiyetu ven natihatı ve ma ekeles sebuu illa ma zekkeytum ve ma zubiha alen nusubi ve en testaksimu bil ezlam, zalikum fisk, elyevme yeisellezine keferu min dinikum fe la tahşevhum vahşevn el yevme ekmeltu lekum dinecum ve etmemtu aleykum ni'meti ve raditu lekumul islame dina fe menidturra fi mahmasatin gayra mutecanifin li ismin fe innallahe gafurun rahim.

Meal Çeviri: *Size haram kılındı, leş (meyte) ve (akıtılmış) kan ve domuz eti ve Allah'tan başkası adına boğazlanmış olan. Ancak boğularak ölmüş olan ve vurularak öldürülmüş olan ve yuvarlanıp ölmüş olan ve boynuzlanarak öldürülmüş olan ve yırtıcılar tarafından yenmiş olan hayvanlar - tezkiye edilirse haramdan istisnadır. (tezkiye = kesimi hakkıyla tamamlama, haramlaşmaması için vaktinde, bozulmadan kanını akıtma). Ve dikili taşlar önünde boğazlanmış hayvanlar ve fal oklarıyla paylaşmanız size haram kılındı. Çünkü bunlar doğru yoldan sapmaktır. ....*

➔ Şimdi de, Müfessirlerin bu ayette geçen leş - ölmüş hayvan ile neyin kastedildiğine dair açıklamalarına bakalım.

- İbni Kesir **Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri**

- **Ölü (meyte):** *Hayvanın boğazlanmadan veya avlanmadan ölmesidir. Yasaklanma sebebi, akmamış olan kanının bedene zarar*

vereceğinden dolayıdır. Bunun istisnası sadece balıktır. Çekirge de böyledir.

- Hz Aişe'den rivayetle bir kavim, Hz. Peygambere gelerek derler ki; 'Bazıları (müslüman olmayan) bize et getiriyorlar. Bunun üzerine Allah'ın adını anıp anmadıklarını bilmiyoruz. Ondan yiyelim mi yemeyelim mi? Resullulah (sav) buyurdu ki: Allah'ın adını anınız ve yeyiniz.
- Anladığımızı göre boğazlanmanın sırrı, hayvana azap vermeden ve en kısa yoldan onun canını çıkarmaktır.

(İbni Kesirden anladığımız: Hayvana acı vermeden boğazlamanın her türlü yolunu kullanmalıyız. Çünkü Kur'an-ı Kerim'de haram kılınan hayvan eti, tamamen kendiliğinden ölen hayvan etidir. **Bayıltıcı ise boğazlamanın bir parçasıdır** ve hayvan o an ölmüyor fakat, ölmüş olsa bile, bu açıklamaya göre murdar etler sınıfına girmez. Bayıltilan hayvan ölse bile, kanı da tıpkı normal boğazlamadaki kadar akmaktadır. Aşağıda bunun açıklaması anlatılmaktadır.)

Öğrenmek pahalıdır ama cehalet ondan da pahalıdır...

- DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI - Hayreddin Karaman, İbrahim Kafi Dönmez, Mustafa Çağrı ve Sadrettin Gümüş **Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri**

- (Meyte) Ölü hayvan: Kendiliğinden ölen hayvanın vücudunda bulaşıcı ve zararlı mikrop bulunma riski daima mevcuttur.
- Tüm tefsirler meytenin haramlığını, tamamen kendiliğinden ve hastalık taşıma korkusu olabilecek hayvana bağlamışlardır.

(Diyanet İşleri Başkanlığı'nın tefsirinde de 'ölü' kelimesi, kendiliğinden ölmüş hayvan olarak açıklanıyor. Haramlık sebebi de, sağlık açısından zararlı olmasına bağlanmıştır. Bu durumda bayıltılarak boğazlanan hayvan o an ölse bile bu ayet ile yasaklanan haramlar sınıfına girmiyor.)

- M. Sait Şimşek **Hayat Kaynağı Kur'an Tefsiri**

- **Leş:** Öldüreni olmaksızın kendiliğinden ölmüş hayvan kastedilir. Çoğunlukla bu şekilde ölmüş olan hayvanlar hastalık nedeni ile

ölmüşlerdir. Etleri, ölümlerine sebep olan mikropları taşımaktadır. **Bu durumlar hariç genel olarak onların etleri yenilebilir.**

- **Kan:** Burada kastedilen, ciğer, dalak gibi katı kan değil, sıvı kandır. Hayvan kesilip kanı akıtıldıktan sonra, etlerinin damar ve sinirlerinde kalan kanın etle birlikte yeniliyor olmasında bir sakınca yoktur.

(Bayıltılan hayvan ölürse şayet, kendiliğinden ölmemiş olduğundan, bu ayet kapsamına göre haram sınıfına girmediğini görmüş olduk ve **ayrıca M. Sait Şimşek yazmış ki, eğer ölüm sebebi hastalık değilse, bu hayvanın eti yenilebilir.**)

- Sabuni **Safvetü-t Tefasir**

- **Leş,** boğazlanmaksızın kendiliğinden ölen hayvandır.

(Aynı şekilde, bayıltılan hayvan kendiliğinden ölmemiş ve sağlığa zararlılığında her hangi bir düşünce olmadığından yine helal sınıfında kalıyor.)

- Yusuf el Kardavi **Çağdaş Meselelere Fetvalar**

- Müslümanların bir kısmı, boğazlanmanın bilinmesini ve Allah'ın isminin zikredilmesini şart koşuyorlar, bir kısmı ise bu hususu şu delilden dolayı kolaylaştırmışlardır. Bazı kimseler Resulullah'a (sav) sordular: Bir kavim (**müslüman olmayan**) bize et getiriyor, biz ise onların bu etin üzerine besmele çekip çekmediklerini bilmiyoruz. Bunun üzerine Resulullah (sav) şöyle buyurdu: **Et üzerine Allah'ın ismini zikredin ve yiyin**“.

(Bu Hadisten, nasıl ve kimin boğazladığını dahi bilmediğiniz bir hayvanın besmele ile yenilebileceğini öğrenmiş olduk)

- Ali Arslan **Büyük Kur'an Tefsiri – Dirayet ve Rivayet Tefsiri**

- Ayetteki **meytet** (ölü) kendiliğinden ve herhangi bir sebep olmaksızın ruhu bedeninden çıkmış hayvan demektir.
- **Kandan** maksat, akıp bedenden çıkan kandır.

- İbni kesir şunları söylüyor. Harici sebepler olmaksızın kendiliğinden ölen bir hayvanın etinde kan kalır. İçinde kan kalan bir etin yenmesi hem dine hem bedene zarar verir. Bunun içindir ki cenabı hak, murdarın etinin yenmesini haram kılmıştır.

(Burada da kendiliğinden hastalık nedeniyle ölme harama sebep kılınmış. Dolayısıyla Ali Arslan'a göre de hayvan bayıltıldığı sırada ölürse haram sınıfına girmiyor. İslam dini meseleleri bu kadar kolay ve güzel halletmiş.)

- Prof. Dr. Muhammed Mahmud Hicazi **Furkan Tefsiri**

- Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı nimetlerin temiz ve hoşlarını kendinize haram etmeyin.
- **Ölü**, herhangi bir failin eylemi olmaksızın kendiliğinden ölen hayvandır. Etini yemek zararlı olduğu için haram kılınmıştır. Zira çoğunlukla bunlar hastalıktan dolayı ölürlük ve hastalığın mikrobu da bedenlerinde kalmış

olur. Kaldı ki sağlıklı kimseler bunların etlerini yemekten tiksiniirler.

(Aynı şekilde, bu tefsirde de bayıldı olarak boğazlamanın ayetteki yasakla alakası olmadığını görüyoruz)

Fahreddin Razi

- (Meyte) Leş Eti: "Meyte"dir. Müşrikler müminlere: "Sizler, kendi öldürdüğünüzü yiyor, ama Allah'ın öldürdüğünü yemiyorsunuz" diyorlardı.
- Bil ki "meyte"nin haramlığı akla da uygundur. Çünkü kan pek latif bir cevherdir. Binâenaleyh hayvan kendi kendine öldüğünde, damarlarındaki kan tıkanır kalır ve kokuşup bozular. Bundan dolayı onu yemek, büyük zararlara sebebiyet verir.

(Fahreddin Razi'de bulunan bu hadis, müslümanların kendi öldürdüklerini yediklerine işaret ediyor. Bayılma boğazlamanın bir parçası olduğuna göre, hayvan o an ölse bile bir sorun olmayacağını islam

bize her zamanki gibi yine göstermiş oldu. Bayıltilan hayvanın kanının boşaltıldığı da kesin olduğuna göre, helallikle ilgili yine bir sorun kalmadı.)

- Mustafa İslamoğlu - Hayat Kitabı Kuran Gerekeeli anlam Tefsiri

- Ölü hayvan: Kesilmeksizin, kendiliğinden ölmüş tüm hayvanlar.

(Mustafa İslamoğlu'da, ölü hayvanın haramlığını kendiliğinden ölen bir hayvana bağlamaktadır ve dolayısıyla kesim sırasında hiç bir hayvan kendiliğinden ölmemektedir.)

Kabul edilen bir yanlışlık, kazanılmış bir zaferdir.

Kesimhanede hayvanlar insan müdahalesi ile öldüklerinden haram değildir

Buraya kadar anladık ki ayette, kendiliğinden, hiç bir dış müdahale olmaksızın ölen hayvanın haram olduğu belirtiliyor. Buradaki kesin bilgiyi, bakacağımız tüm tefsirler teyit ediyor. Tefsirlerin tamamı, burada geçen (**MEYTE - Leş**) kavramının, kesinlikle kendiliğinden ve herhangi bir hastalık nedeniyle ölmüş bir hayvan olduğunu vurgulamaktadırlar. Ve ayet ayrıca bazı hayvan ölümlerine de istisna getiriyor. Bu istisnaya göre, bayıltmalı boğazlanan hayvanlar, bayılma sırasında ölmüyorlar fakat, endişe edildiği gibi ölmüş olsalar bile, insan müdahalesi ile ölmektedirler. Ve ayette de vurgu yapıldığı gibi, bu şekilde ölenler kesilip kanları akıtılarak **tezkiye** edilebilmektedirler. **إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ** Yani artık bunlar haram sınıfına girmeden helal kalabilirler.

Hayvanı kesim açısından kurtarmak için tezkiye kavramını yakından inceleyelim. Tezkiye kesmek veya boğazlamak değildir. Nitekim boğazlama kavramı ayette (ZBH) zaten kullanılıyor.

وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصَبِ

(Sunaklarda boğazladıklarınız . **zubiha**)

Tezkiyenin iki ayrı yazılışı vardır. Birisi **peltek z** ile birisi **keskin z** ile.

Keskin z ile yazılan tezkiye, zekatın yazılışındaki gibidir. Zeka. (Tek kef)

تذكيه (من فعل زكى) المصدر منه زكاة

Maide 3 de kullanılan kelime, yani peltek z ile yazılan tezkiye ise manası da, okunuşu da farklıdır. Zekka. Şaddeli kef.

تذكيه(الفعل منه ذكى)وليس له علاقة بالزكاة

Buradaki mananın, sahip olduğunuz malın temizliği için verilen zekat ile bir alakası yoktur. Tezkiyenin Maide 3 deki manası, madem hayvanın kendiliğinden ölmediğini, madem bir hastalık nedeni ile de ölmediğini biliyorsun, o halde eğer sen yine de onun kesimini hakkı ile gerçekleştirdin ise **إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ**, bununla hayvanın kanını hakkıyla akıttın ve etinin sağlıklı olduğunu hakkıyla tasdik ettin ise, kesimi hakkıyla tamamlayabildin demektir ve o hayvanı israf edip atmana gerek yoktur. Ayetin **إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ** hakkıyla kesimi tamamlayabildikleriniz müstesnadır manası vardır. Nitekim bir hayvanı kestikten ve parçalara ayırdıktan bir saat sonra bile onun etinde sinirsel

kıyrdamalar görülmeye devam eder. Bu da, hayvanın henüz kesildiğini göstermektedir.

Bu düşünceye itiraz edenlerin gerekçeleri ise şu şekildedir: Hiç bir dış müdahale olmaksızın, hastalık nedeniyle kendiliğinden ölen hayvan murdar olur. Bayıltmalı boğazlamada ölen hayvan ise, insan müdahalesi sonucu ölmektedir. Bu doğrudur. Fakat Peygamber hayvanı bayıltmadan bıçak ile boğazlamıştır. Bundan dolayıdırki, İslamda boğazlama şekli, hayvanı bayıltmadan ve canlıyken boğazından bıçakla kesmektir.

Aslında bayıltmalı uygulamada hayvan, İslam şeriati kanunlarına göre boğazlanmaktadır. Hayvan bayıldıktan sonra, boğazından kesilerek kanı tahliye ettirilir ve ölmesi sağlanır. Buradaki tek ayrılık sebebi, hayvan bayılma sırasında, boğazlamadan önce ölürse **murdar olur mu**, olmaz mı tartışmasıdır. Fakat yukarıda tüm tefsirlerde gördük ve anladık ki, murdar olmaz.

Bir yanı dinlemeden karar veren, doğru karar verse bile adaletsizlik etmiş olur...

Şimdi bunun mantığını da araştıralım.

İslamiyet yaşantıya dair ortaya bir çok kural koyar. Ortaya koyduğu kuralları sebepleri ile de açıklar. Mesela İslamiyet “hırsızlık yapma!” der. “Neden hırsızlık yapılmaması gerekir” diye sordüğümüzde cevaben: “Hırsızlık, başkasına ait bir mal ve eşyayı izinsiz olarak kullanma veya mülkiyete geçirilmedir. Hırsızlık, insan onurunu ayaklar altına alan çok kötü bir davranıştır”, gibi mantıklı ve doyurucu açıklamalar yapar.

Şimdi aynı soruyu hayvanlar için de soruyoruz. “Bazı İslam alimleri, neden hayvanın bilinçli olarak boğazlanması gerektiğini istemektedirler?” Bu konudaki iddiaları ve cevapları aşağıda sıralıyorum. Sırlanan endişelerin bayıltmalı boğazlamada yeri var mı, yok mu, şimdi onu göreceğiz.

a) Hayvanın kanının akıtılabilmesi için, bilinçli olarak bıçakla kesilmelidir.

Cevap: Hayvanın kanı, bayıltmalı kesimler sırasında da (hayvan ölmüyor ve fakat o an ölmüş olsa bile) kesinlikle aynı miktarda akmaktadır. Bayıltılan hayvanın kanı akmaz düşüncesi

tamamen yanlış bir bilgidir. Bayıltılan hayvan, bayıltmadan hemen sonra 10 - 15 saniye içinde kesildiğinden, kanın pıhtılaşması ve akmaması söz konusu değildir. Kanın vucuttan çıkmasının 3 ana sebebi vardır. 1. Sebep, vücuttaki basınç dolayısıyla kan kesikten dışarı fışkırır. 2. Sebep, hayvan baş aşağı asıldığından yerçekimi dolayısıyla kan boşalır. 3. ve en zayıf sebep, kalbin pompalamasıdır. Kalp, kanı sadece ve sadece boğazdaki kesikten dışarı pompalamaz, aynı zamanda vücuttaki kanı kendine çeker ve vücudun diğer azalarına da pompalamaya çalışır. Bundan dolayı kalbin kanı dışarı pompalaması 3. derecede bir önem arz eder.

b) Ölmüş bir hayvanı boğazlayamayız, çünkü neden öldüğünü bilmiyoruz. Sağlıklı mı, değil mi, gibi soruların cevabını da bilemeyiz ve o hayvanın sağlığa zararlı bir hastalığı varsa, insanların tüketimi için tehlikelidir.

Cevap: Kesim sırasında sağlıklı bir hayvan bayıltılmaktadır. Hayvanın başında veterinerler bulunmaktadır ve bunlar görevlerinin ehli insanlardır. Bayıltma sırasında, daha önce bilinmeyen nedenlerden dolayı ölmüş bir

hayvanın boğazlanıyor olması söz konusu bile değildir. Eski dönemlerde elbette sağlıklı bir et yemek isteniliyorsa, hayvanın canlı olup olmadığına dikkat ederek kesilmeliydi. Aslında aynı kuralı bayıltmada da uyguluyoruz. Sağlıklı bir hayvanı boğazlamaya getiriyorsun ve acı çekmesin diye bayıltıyorsun. **Bayılma ekipmanı ve işlemi kesimin bir parçasıdır.** Dolayısıyla burada hiç bir sorun kalmamaktadır.

c) Peygamberin hayvan kesim uygulaması, hayvan bilinçliyken dir.

Cevap: Peygamber, hiç bir teknolojik gelişmeye karşı değildir. Onun zamanında bayıltıcı yoktu ve uygulama da yoktu. Misal, onun zamanında kamyonlarla yük taşıma uygulaması yoktu ve deveyle taşımacılık yapardı. Peygamber bugün yaşamış olsaydı, taşımacılığı deveyle mi yapardı?

d) Öldürme sadece bilinçliken bıçakla olur kuralı vardır (**tezkiye**). Bu sebeplerden dolayı, bıçakla kesimden önce ölen hayvan murdar sayılır.

Cevap: Öncelikle “**tezkiye**” kavramı bıçakla kesmek demek değil, hayvanın hakkı ile

boğazlanıp, gıdanın helal hale getirilmesi demektir. Bayıltilan hayvanın öldürmesi, zaten bıçak ile boğazlama sonucu yapılmaktadır. Yani hayvan bıçakla kesilmekte ve kanı aktıktan sonra ölmektedir. Buradaki ek uygulama, hayvanın acı çekmemesi için öncesinde bayılmadır. Bu da kesimin bir parçasıdır. Mesela, av hayvanı da atılan atış sonucu, o hayvanın yanına ulaşılmadan ölmesi halinde bile helaldir. Bu ikisi arasında ne fark var? Ölüm açısından hiç bir fark yok. Sadece kavram farklılığı var. Birisi **boğazlanarak öldürülen**, birisi **avlanarak öldürülen**. İki de eylem olarak aynı. Balık hakeza. Balığı temiz denizlerde veya sularda tutuyorsun, bir kenara bırakıyorsun. Hayvan 45 dakika kadar süren bir boğulmayı yaşıyor ve ancak ölüyor. Eti helal sayılıyor. Neden? Çünkü eti kokuşmamış ve sağlıklı olduğu için. (Balık, bu kadar uzun süre can çekişmesin diye, onu yakalar yakalamaz hemen kesmek gerekir) Bugün, fabrika atıklarının döküldüğü ve balık ölümlerinin yaşandığı denizlerden balık yemek sağlık açısından mümkün ve helal değildir.

Peşin hükmü söküp atmak, atomu parçalamaktan zordur...

Maide Suresi 4.

Müslümanlar Peygambere helalin ne olduğunu sormuşlar ve Allah vahiy indirmiş, helalin ne olduğunu açıklamış. Buyrun, ayete bakalım, Allah bu konuda ne buyurmuş, görelim ve helalin illada bıçakla boğazlama ile alakasının olmadığını anlayalım.

Maide Suresi 4:

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

*Kendileri için nelerin helâl kılındığını sana soruyorlar. **De ki: "İyi ve temiz olanlar size helâl kılınmıştır."** Yırtıcı hayvanlardan olup Allah'ın size öğrettiği ile eğiterek avcı hale getirdiğiniz hayvanların sizin için yakaladıklarından da yiyin; üzerine Allah'ın adını da anın. Allah'tan korkun, şüphesiz Allah'ın hesabı pek çabuktur. Yani herşey Maide Suresi 4 de yazılı olduğu gibi, gıdanın sağlığıyla bağlantılıdır.*

Bir büyükbaşı veya küçükbaşı bayıltığımızda da onun etinin bozulması, dokularının yıkıma uğraması öyle beş on dakikada olmaz. Maide suresi 4 de, "HELAL"ın ne olduğu anlatılırken

deniliyorki, temiz, sağlıklı gıda helaldir. Dikkat edilen gıdanın sağlıklı olmasıdır. Balık ölmüştür fakat, temiz denizlerden çıkarılmışsa ve halen bozulmamışsa helaldir. Yoksa, deniz yiyeceği helaldir diye, fabrika atıkları ile kirlenmiş denizlerden çıkarılan yiyecekler yine haramdır. Av hayvanı mesela, ölmüştür ama halen bozulmamışsa helaldir.

**Av hayvanını 3 gün sonra ölü bulsan,
kokuşmamışsa helaldir.**

Sahabe Adiy b. Hâtem (r.a.)`dan aşğıdaki hadisler rivayet edilmiştir: "Eğer avında bir yırtıcı hayvan izi bulamaz ve senin okunun onu öldürdüğüne hükmedersen ye..."

"Okunu attıktan üç gün sonra avı kokmadan bulursan ye... "

Görüldüğü gibi, **Hz. Muhammed (sav)** zamanında helallik, Maide Suresi 4 de yazılı olduğu gibi, sadece etin sağlığı ile ilgiliydi. Yırtıcı hayvanın ısırđıđı hayvanın haramlığı, yine ona bulaştırmış olabileceği hastalık nedeniyledir.

Bir örnek daha vereyim. Ava çıkmış avcı, iki av hayvanı görüyor ve silahını ateşliyor. Hayvanlardan birini vuruyor. O an oradan geçen

bir başka araç da kaza sonucu diğer hayvana çarpıyor. Hayvanların ikisi de oracıkta ölmüş olsalar, gelenekde av hayvanına helal, diğer hayvana murdar gözüyle bakılıyor. Halbuki gıda olarak ikisi de aynı ve temiz. O an, o iki hayvan ölmüş olsalar bile, kesilebilir ve kanları tahliye edilebilir. Arada hiçbir fark yok. İkisi de helaldir.

Kesim sırasında bayıltilan hayvan da fark var mı? Hayır. Dolayısıyla, o hayvan o an ölmüyor fakat, ölmüş olsa bile eti halen temiz ve sağlıklı olduğundan helaldir. Hatta veterinerlerin temiz, sağlıklı dediği bu eti çöpe atmaya kalkmak, büyük bir israftır. İsrâf ise haramdır. Fakire fukaraya zulümdür.

Nitekim haberlerde, gariban bir çiftçinin hayvanları yüksek bir yerden atladı ve çiftçi onlara yetiştiğinde hayvanları ölmüş diye, onlara murdar fetvası veren din adamları, hem milli serveti çöpe attırmakta, hem de malın sahibini zarara sokmaktadırlar. Halbuki mesele sadece sağlıkla ilgilidir. Vaktinde kesmişse helaldirler.

e) Kurban kesilirken yaralı bir hayvan kurban edilmez. Bayıltilma sırasında hayvanın

kafasında bir yara oluşmaktadır ve bu bir kusurdur.

Cevap: Bayıltmalı kesimde hayvanın kafasına vurulan mil ile kafada yara açılıyor olması, kurbanın, ya da hayvanın kusurlu olması demek değildir. Çünkü, bayıltmadan önce insan kusursuz bir hayvan seçmiştir ve bayıltma ekipmanı kesimin bir parçasıdır. Ayrıca, bayıltmasız kesimlerde bile hayvan kesilmeden önce bir sürü kazalar yaşamakta ve hayvan boğazından kesilmeden önce yaralanmaktadır. Mesela, kurban hayvanını zaptedemeyen kasaplar, çoğu kez hayvanı yere düşürebilmek için onu ayaklarından bıçaklamaktadırlar. (Bu insani davranış bile değildir) Ayağına zincir takılarak yukarı çekilen hayvanların bir çoğunun ayakları kopmakta veya bacaklarına takılan zincir deriyi yırtmaktadır. Bazen zincirle kaldırılırken yere düşen hayvanın boynuzu kırılmakta, yerde sürüklendiğinden çenesinden, burnundan yara almaktadır. Daha sonra da kurbanı kesim uygulanmaktadır. Tüm bu eziyetlere cevaz veren İslamiyet, bayıltma sırasında acısız bir darbe sonucu oluşan kanayan yaraya mı cevaz vermeyecek? Evet, bir de bu var. Mil ile kafaya

vurulduğunda da, vurulan yerden çok az da olsa kan gelmektedir. Fakat asıl kan, bayılma akabinde yapılan kesim sonucu gelmektedir.

Arapçada kesmek ve boğazlamak kavramları farklıdır. Kesmek fiili “**qataa**” ile karşılanır. Tezkiye ise, “hayvanın hakkı ile boğanlanmasının tamamlanması” demektir. Fakat Türkçede hem tezkiye, hem qataa ve hem de zebih kavramları sadece “**kesmek**” fiili ile meallere yerleşmiştir. Mesela, masada bulunan bir eti veya bir ekmeği kesiyorum derken, tezkiye veya zebiha kavramını kesinlikle kullanamazsınız. Qataa kavramı burada doğru kavramdır. Dolayısıyla “Boğazlamayı” her türlü ekipmanla yapabilirsin. Önemli olan hayvana eziyet etmemektir. Bazılarının “tezkiye” kavramını “zekat” kavramıyla karıştırmalarının sebebi, aradaki harf farkını gözlerinden kaçırdıklarındandır. Bu iki kavram arasındaki fark, yazılımda birinin zel (ذ) ile diğerinin za (ز) harfleri ile yazıldığına dikkat etmediklerinden ileri gelmektedir.

Çözümde görev almayanlar problemin bir parçasıdır...

➔ Ayetteki ölmüş oldukları vurgulanan hayvanlar henüz canlı iken kesilebilirler mi?

Maide Suresi 3 de Allah, önce kendiliğinden hastalık nedeniyle ölmüş hayvanları (Meyte) haram kıldıktan sonra, bu ölülerden hangi şekilde ölenlerin hakkıyla kesilmeleri halinde haramdan istisna kılındığını da anlatmaktadır. Ancak meallerin çoğunda, Allah'ın ölmüş dediği bu hayvanlara “onlar canlı iken yetişip kesmek gerekmektedir” denilmektedir. Ölmüş bir hayvana canlı nasıl yetişeceksiniz? Yukarıda da açıkladığımız gibi, tezkiye kavramının canlı yetişmekle alakası yok. Vaktinde yetişmekle alakası var. Şimdi ayeti dikkatle tekrar okuyalım.

Maide Suresi 3:

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالِدَمُّ وَالْحُمُّ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكُمْ فَسْقُ الْيَوْمِ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنْ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

Meal Çeviri: Size haram kılındı, **leş (meyte)** ve (akıtılmış) kan ve domuz eti ve Allah'tan başkası adına boğazlanmış olan. Ancak **boğularak ölmüş olan ve vurularak öldürülmüş olan ve yuvarlanıp ölmüş olan ve boynuzlanarak öldürülmüş olan ve yırtıcılar tarafından yenmiş olan hayvanlar - tezkiye edilirse haramdan istisnadır. (tezkiye = kesimi hakkıyla tamamlama, haramlaşmaması için vaktinde, bozulmadan kanını akıtma).** Ve dikili taşlar önünde (sunaklarda) **boğazlanmış** hayvanlar ve fal oklarıyla paylaşmanız size haram kılındı. Çünkü bunlar doğru yoldan sapmaktır. ....

Burada Kur'an, kendiliğinden ölmeyen hayvanlar konusunda bir yol gösteriyor ve buyuruyor ki: Dikkat et! Eğer sen bir hayvanın boğularak ölmüş olduğunu, vurularak ölmüş olduğunu, yuvarlanıp ölmüş olduğunu, boynuzlanarak ölmüş olduğunu, yırtıcılar tarafından öldürülmüş olduğunu gördün veya biliyorsan, onu sağlığını yitirmeden (Maide suresi 4 hem sağlıklı, hem av hayvanı gibi) boğazlamışsan bu et haramdan istisnadır. Bakın, Kur'an ne güzel bir şekilde insanlara mallarında ziyana uğramamaları için yol gösteriyor. Aynı şekilde bayılma sırasında

hayvan zaten ölmüyor, fakat hayvan ölmüş olsa bile, o hayvanın eti tertemizdir, kanı akıtılmıştır, sağlığa zararlı bir durumda değildir. Durum buyken, bu hayvanın yenilemeyeceğini söylemek mümkün değildir?

Maide Suresi 3 de, „Bu haram olanlardan ancak vaktinde yetişip boğazladıklarınız helaldir“ derken, listede domuz da var diye o da tezkiye edilebilir diyemeyiz. Çünkü domuzun haramlığı konusunu anlatan destekleyici başka ayetler var.

Ayrıca, burada kullanılan tabir **إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ** „İlla ma zakkeytum – Parantez içinde „canlıyken kesmek demektir“ diyenler, „bu kavramın lafzi durumundan hareket etmek zorundayız“ demektedirler. Yani, buradaki kavram **tezkiye** „canlı bir hayvanı kes manasındadır“, biz de canlı kesmek zorundayız demektedirler. O zaman diyorum ki, zaten daha başta tezkiyeyi farklı anlıyorsun ve „Madem lafzi olarak hareket etmek zorundasınız, o halde Kur’an’da geçen diğer konularda da lafzi uygulama yapmalısınız.“ Örneğin:

Bilmediklerimi ayaklarımın altına alsaydım, başım göğe değerd (İmamı Azam)

Meal - Bayraktar Bayraklı Hac Suresi 27: "İnsanlar için haccı ilan et! Yaya olarak veya uzak yollardan gelen **yorgun develer** üzerinde sana gelsinler."
Buyrun, lafzi olarak alınız ve bundan sonra **hacca develer ile gidiniz.**

Burada denilir ki, „Kastedilen kavram deve değil, binektir.“ Ancak tüm eski tefsirler burada deveden bahseder. Burada bir tarihsellik vardır. Burada deve yazıyor olması bizi rahatsız etmemeli ve kavramı olduğu gibi bırakıp, deveyi yaşadığımız çağa göre yorumlamalıyız. Örneğin, ilerde hareket için binek yerine ışınlanma kullanacağız. Işınlanma, binek yerine, vücudun yapı taşlarının a noktasında taranarak tespit edilmesi ve elde edilen bilginin b noktasında yeniden inşası şeklinde oluyor. Bundan dolayı Kur'an'daki kavramları ilk haliyle almamız. Kur'an'da deve kavramı 8 ayrı şekilde kullanılmıştır ve Hac Suresi 27'de kullanılan **yorgun deve** kavramıdır. Buyrun eski dönem müfessirlerinden (1214 - 1273) İmam Qurtubi açıklamalarına bakalım. Olduğu gibi alıyorum: „**Zayıf deve**“ ise yolda oldukça yorgun düşmüş ve zayıflamış **deve** demektir. Fiili: **Zayıfladı, zayıflar, zayıflamak**“ şeklinde gelir.

Şanı **yüce Allah** burada develeri Mekke'ye ulaşacakları vakitteki son halleriyle nitelendirmektedir. Ayrıca zayıflayışlarının sebebini de zikredip: "Her uzak yoldan gelecek..." diye buyurmaktadır. Yani bu **develeri** yapılan uzun yolculuklar etkilemiş olacaktır. Zamirin develere İrca edilmesi ise, sahipleriyle birlikte hacca gidişlerinden ötürü onlara bir üstünlük vermek kastıyladır. Nitekim **yüce Allah** cihada giden **atlar** hakkında Allah yolunda koştuklarında onlara bir ikram olmak üzere:

"Yemin olsun (**mücahidlerin**) harıl harıl koşan **atlarına**" (**el-Âdiyât, 100/1**) diye buyurmaktadır.

Görüldüğü gibi, eğer burada deve kavramını lafzen almaya kalkarsak, zamanımızda da develer ile haca gitmek durumunda olacağız.

Aynı şekilde yukarıda atlardan da bahsediliyor. Başka bir ayette de „muhtemel bir savaş için **atlar**

hazırlayın“ deniliyor. Fakat bu devirde at yerine daha değişik teknolojik hazırlıklar yapılmalı denildiğinde, „Hayır, asla olmaz. Asla motorlu taşıtlar hazırlama. Çünkü ayette „at“ lafzı var ve sadece at hazırla“ diyebilir miyiz? Diyemeyiz.

Anlaşıyor ki, bu tür yanlış kurtarış hareketleri işi daha çok çıkmaza sürüklemektedir. Halbuki, Kur'an'ın yalın anlatımında kalınır ve anlatımlardaki kelimeler olduğu gibi bırakılıp, teknoloji ile ilgili sorunlar günümüz koşullarına göre yorumlanır ve uygulanırsa, ortada bir sorun da kalmayacaktır.

Herkes yanlış yapar, ancak aptallar yanlışlarında direnirler.

Yersiz endişeler ve yersiz korkular

Hayvanın kesimi için modern teknolojiden yararlanılarak acı vermeden bayıltma vardır. Hayvan 2 salise içinde bayılırlar ve bu darbe sırasında hiçbir acı hissetmez, çünkü bayıltma süreci sadece 2 salisedir. Bayıltmanın akabinde 5 - 10 saniye içerisinde hayvan zaten İslam şeriatına uygun kesilmekte ve kanı akıtılmaktadır. Hayvanın ölümü, kanın akıtılması ile gerçekleşmektedir. Bayıltma işleminden hemen sonra kesim gerçekleştiğinden, o an hayvan ölmüş müdür, ölmemiş midir, bunu araştırmaya vakit yoktur. Bu teknik, „bayılt ve hemen kes“ tekniğidir.

İstatiksel olarak bayıltma sırasında hayvanın ölme olasılığı yüzde bir bile değildir. Ama ölebilir de. Fakat yukarıdaki araştırmalarımızda gördük ki, bu bir sorun değildir. Hatta bu konuyu halen sorun olarak görenlerin dikkat edebilecekleri fıkhî bir kural vardır. Bu durumda İslam şeriatinin kuralı nedir?

Metodu olan topal, metotsuz koşandan daha çabuk ilerler.

HAYRETTİN KARAMAN

Bu kuralı bire bir ünlü İslam alimi **Hayrettin Karaman**'ın kaleminden aktarıyorum.

(Fıkıhta hüküm ağıleb ve ekser (kuvvetli ihtimale, çok kere olana) göre verilir. Yüzde doksan dokuz ölmediği bilim ve tecrübeye dayalı olduğuna göre (dört dakika sonra ayılıyor ve etrafına zarar verebiliyor), bir hayvanın melleme sonucu öldüğü bilinmedikçe hemen arkasından yapılan kesimin meşru kesim olduğuna hükmetmek gerekir. (Hayrettin Karaman 2 Ağustos 2019 Yeni Şafak'ta yayınlanan Makalesinden)

Bayılılarak kesilen hayvanların o an ölmüş olsalar bile murdar olmayacağı görüşünü savunan çok sayıda ilahiyatçı vardır.

Prof. Dr. Hayri Kırbaşoğlu, Prof. Dr. İlhami Güler bunlardan sadece bir kaçıdır.

Görüldüğü üzere bu konuda İslam dünyasında farklı görüşler var. Çok sayıda İslam aliminin, “Bu devirde

bayıltmalı kesimler olmak zorundadır” dediğini görüyoruz. Bir çok İslam ülkesi bayıltmalı kesim uyguluyor. Örneğin Endonezya’da hayvanlar genel olarak bayıltılarak kesilirler. Türkiye’de bir çok kesimhane bayıltmalı kesimler yapmaktadır. (Fetvaları ve bayıltmalı kesimleri görmek için [buradan bakabilirsiniz: Youtube Sancakdaroglu 013](#))

Ayrıca, bayıltmalı kesim konusunda taraflarda biri, “bayıltmalı kesimler haramdır” deme hakkına sahip değildir. Çünkü konu ihtilaflıdır ve canlı kesim istenmesi, Kur’an’i bir emirden dolayı değil, bazı tefsirlerde yer alan kişisel yorumlardan kaynaklanmaktadır.

Geleceğin tüm çiçekleri bugünün tohumları içindedir...

Tevrat Kitabında Kesim Şekli

Aynı şekilde Tevrat kitabına baktığımızda da, Kur'an'da yazılı olduğu gibi, sadece kendiliğinden ölen hayvan etini yemenin yasak olduğunu okumaktayız.

“Kendiliğinden ölen hiçbir hayvanın etini yemeyeceksiniz. Ölü hayvanı yemesi için şehirlerinizde yaşayan bir yabancıya verebilir ya da öteki yabancılara satabilirsiniz. Siz Tanrınız RAB için kutsal bir halksınız. (Tevrat, Yasanın Tekrarı, bölüm 14)

Ayrıca Tevrat'ın hiç bir bölümünde hayvanı bıçakla, bilinçliyen keseceksin denilmemektedir.

Tesniye 12:21. Allahın RABBİN ismini koymak için seçeceği yer senden çok uzaksa, o zaman RABBİN sana verdiği sığırlarından, ve sürülerinden **sana emrettiğim gibi boğazlıyacaksınız.**

Tevratta kesimle ilgili yazılan sadece bu şekildedir. Yahudilikte bıçakla kesme kuralı ise, Tevrat'ın

dışındaki diğer yardımcı dini kitaplardan olan Talmut ve Mişna'dan alıntılanmaktadır.

Görülüyor ki, dinin ana kaynakları olan Kur'an ve Tevrat'da bilinçli kesim şartı bulunmamaktadır. Bundan dolayı, Yahudi inancında olanlar da, İslam inancında olanlar da, gönül rahatlığıyla bayıltmalı kesime geçmelidirler.

Ve kafalara takılan sorular

Bayıltmalı kesimler Türkiye'deki kanunlara göre mümkün müdür? Evet. mümkün. Kanunu buraya alıyorum. *Kanun 5996, Madde 9 (2) Hayvanların kesimi ve hastalık kontrolü amacıyla itlafı, hayvanlarda heyecan, acı ve ıstırap oluşturmadan, uygun araçlar kullanılarak yerine getirilir.*

Görüldüğü gibi, bayıltan ekipmanı kanuna uygundur ve hayvanın kesim sırasında acı ve eziyet çekmesini engelleyen tek ekipmandır. Bıçağınız ne kadar keskin, kesiminiz ne kadar temiz ve hızlı olursa olsun, hayvan yüzde yüz eziyet çekecektir. Fakat bayıltanda ise bu acılar yaşanmaz.

Bayıltilan hayvan tekrar kendine gelir mi? Evet. 4 dakika sonra kendine gelir. Bundan dolayı kural, bayılmadan sonra hayvanı derhal kesmektir. Hayvanın ölümü kanın akışından sonra gerçekleşir.

Bayıltilan hayvanı kesmekten vazgeçebilir miyiz?

Hayır. Bir hayvanı bayıltmak oyun oynamaya benzemez. Hayvanı kesmeye karar verdiysen onu bayıltacaksın. Yoksa asla bayılmayacaksın. Çünkü hayvan daha sonra kendine geldiğinde bayılma darbesinin acısını hissetmeye başlayacaktır. Bir insanın bu soruyu sormadan evvel, bu davranışının etik olup olmadığını sorgulaması gerekir.

Bayılma sırasında hayvan ölürse murdar olur mu?

Hayır olmaz. Kur'an müfessirlerine göre, hayvan tamamen kendi başına hastalıktan dolayı ölürse murdar olur. Bayılma işlemi ise bir insan tarafından uygulanmaktadır. Bakınız İbn-i Kesir ve diğer tüm diğer tefsirler. Hiçbir müfessir, müdahale sonucu ölen bir hayvana murdar demiyor. Bayılttıktan sonra hayvanı kesmez, onu kokmaya terk edersen ancak o zaman murdar olur. Bundan dolayı islam alimleri,

bayıltılır bayıltılmaz kesilen hayvanların o an ölmeleri halinde bile leş sayılmayacağı görüşündedirler.

Bayıltılan hayvanlarda deli dana hastalığı oluşur mu? Endişeye gerek yoktur. Deli dana (BSE) hastalığı bir hayvana bulaşmışsa, zaten bu hayvanın beyinde ve vücudunda etkisini göstermiştir ve o hayvanın etini satmak için kesimhaneye getirmek bile suçtur. Bulaşıcı olmasının kesimle veya bayıltma ile bir alakası yoktur. Hayvanda BSE var ise, o hayvan zaten bulaşıcı hastalık taşımaktadır. Hatta, „bu hayvanda BSE var, bu hayvanı bayıltmadan keselim“ demek bile insan sağlığıyla alay etmektir.

Bayıltma uygulamasında hayvan yaralanmaktadır. Yaralı bir hayvan kurbanlık olarak kabul edilir mi? Bunda bir sorun yoktur. Kesimden önce hayvanı bayıltmak için kullanılan alet, kafatasını delerek beyni sersemletmektedir. Bu bir kusur değildir, kesimin bir parçasıdır. Nitekim, bilinçli kurban edilen hayvanlar da kesim sırasında yaralanmaktadırlar. Mesela yere düşürülürken bir çok kurbanın boynuzu kırılmaktadır. Ayağına zincir takılarak yukarı çekilen hayvanların bir çoğunun ayakları kopmakta veya

bacaklarına takılan zincir deriyi yırtmaktadır. Fakat kurban olarak kesimleri devam etmektedir.

Resimdeki hayvanın boynuzu kırılmış diye ne suçu

var? Kusur hayvanda değil, kusur, kurbanı ucuza getirmeye çalışmak için yaralı bereli hayvan arayan insanların imanlarında aranmalıdır.

Bayıltıcı hayvanın kafasına vurduğu zaman, hayvan acı hissetmez mi?

Hayır. Çünkü uygulama süresi sadece 2 salisedir. Hayvan acı hissetmeye vakit bulamaz. Bizler kafamıza yediğimiz darbenin acısını hissederiz, çünkü bilincimiz yerindedir. Hayvanın bilinci kapandığından dolayı, o hiç bir şey hissetmez.

Hayvanın bilinçli kesimde acı çektiğini nereden anlarız? Bunu, hayvanın korkmasından, acı içinde böğürmesinden, kaçmaya çalışmasından, ağlamasından, sıklaşan nefes alış verişinden, korkusunu, altına dışkılarak belirtmesinden, gözlerinin son derece açılmasından da kolayca anlarız.

Kesimden sonra hayvanın halen bilinçli olup olmadığını nasıl test edebiliriz? Hayvanın kesildikten sonra da acı çektiğini test etmek çok kolaydır. Hayvan kesildikten sonra bilinçliyse, dışarıdan gelen tehlikeleri algılamaya devam etmekte ve buna tepki vermektedir. Kesimden sonra saniye tutarak hayvanın gözüne dokununuz. Hayvanın şah damarı kesilmiş olsa bile, gözüne dokunduğunuz an, gözüne gelen tehlikeyi algılayarak gözlerini kapayacaktır. Bu da hayvanın halen bilinçli olduğuna, ancak tüm nefes boruları kesilmiş olduğundan acıdan bağırmadığına işaret eder. Ayrıca bilinçli kesimde sıra bekleyen hayvanlar, öndeki hayvanların çığlıklarını duyduklarından, geri kaçmaya çalışmakta, oradaki eleman ise hayvanların geri kaçmasını engellemek için elindeki sopayı kullanmakta, bazıları da hayvanın arkasından genitaline elektrik akımı vererek ilerlemesini sağlamaktadır.

Hayvanın bayılması için kafasına vurulan mil veya çivi irkiltici değil midir? Bayıltana alışkın olmadığımızdan dolayı bu durum bize irkiltici gelmektedir. Bir karşılaştırma yapalım. Bıçakla bir veya iki, üç darbe ile boğazı keserek hayvana

dakikalarca acı çektirmek mi, yoksa 2 salise içinde bilincini kapatmak mı daha irkilticidir? Bayıltanın hayvan üzerindeki bayıltıcı etkisini ve acı ektirmediğini fark edenler, zaten bir daha kolay kolay bilinçli kesim yapmamaktadırlar.

İlaçla bayıltma daha iyi değil mi? İlaçla bayıltma tehlikelidir. Çünkü ette kalacak olan ilaç, o eti yiyecek olan insanlara zararlı ve öldürücü olabilir.

Bayıltmalı kesilen hayvandan akan kan rengi çok mu koyu olur?

Yaşlı hayvanların kanlarının daha koyu olduğu bilinmektedir. Beyin ölümünde sinirler arası taşıyıcı sinapslar organlardan bilgi alamaz ve bilgi aktaramazlar. Kalp ölümünde ise, kan pompalanması durmakta ve vücuda oksijen taşınamamaktadır. Pompalanmayan kan, yerçekiminden dolayı vücudun altına doğru akar ve vücudun alt kısmı bundan dolayı daha koyu bir hal alır. Kanın koyulaşması, birikmeler sırasındaki yavaş yavaş pıhtılaşmalarla ilgilidir. l vücudundaki kanın pıhtılaşmaya başlaması bir kaç

saat sonra başlar. Bayıltılarak kesilen hayvanın kanının “koyu olarak akması” iddiaları doğru değildir. Koyu kan, bilinçli kesilen hayvanda da görülmektedir. Genelde, yaşlı hayvanların kanlarında daha önceden oluşmuş birikmelerden dolayı koyu kan akabilir. Burada önemli olan, kanın her halükarda boşalıyor olmasıdır. Rusya’da, sağlıklıyken ölenlerin kanları bir gün içinde alınarak ihtiyaç sahibi hastalara nakledilir. Aynı işlem, Avrupa’da da ölü yakınının müsadese alınarak yapılır. **Resimde**, bekletilmiş kanın ayrıışmış halini görüyoruz.

Bayıltmalı kesimlerde besmele çekiliyor mu?

Bir işe besmele ile başlamak güzeldir. Çünkü besmele, bir insanın yapacağı işi temiz ve merhametli yapmaya niyetlenmesi, bir nevi daha işin başında **“Başladığım bu işi en temiz, en adil, en merhametli bir şekilde yapacağım”** diye kendi kendine sözvermesidir. Hayvanı bayıltırken işe besmele ile başlanabilir. Öteyandan, kasap besmeleyi çekmiş midir, çekmemiş midir, bunu bilemeyiz. Böylesi durumları, nakledilen aşağıdaki hadis açıklamaktadır.

Hz Aişe'den rivayetle: Bazı kimseler Resulullah'a (sav) sordular: Bir kavim (**müslüman olmayan**) bize et getiriyor, biz ise onların bu etin üzerine besmele çekip çekmediklerini bilmiyoruz. Bunun üzerine Resulullah (sav) şöyle buyurdu: **Et üzerine Allah'ın ismini zikredin ve yiyin**".

Bayıltmalı kesim filmlerinden gördüğüm kadarıyla, bayıltmanın hayvan ve çalışanlar için çok daha temiz olduğu belli fakat, benim bu konuda fazla bilgim ve araştırmam yok. Günah mı, değil mi bilmediğimden dolayı, klasik kesimlere devam edebilir miyim?

Peki, bilinçli kesimle ilgili bilginiz var mı? Mesela, neden bilinçli kesim yapıyorsunuz denildiği zaman, bu konuda araştırma yaptım diyebiliyor musunuz? Hayır, diyemiyorsunuz. Genel olarak, "kalktık, böyle gördük" deriz. Veya mealde, "onları canı çıkmadan yetiştirip kesin" yazılmış deriz. Yukarı da da örneğini verdiğim gibi, Kur'an mealî yazanlarının büyük bir bölümü kalkıp gördüklerinden etkilenerek, biraz da "acaba doğru mu yapıyoruz" diye şüphelenerek, canlıyken yetiştirme olayını parantez içine ayete katmaktadırlar. Ayette "canlı yetiştirmek" diye bir

kelime yok. Ölü eti yiyin demiyorum. Bu hayvan kendiliğinden ölmedi diyorum. Bunu siz bayılarak kestiniz diyorum. Mezbahanedeki hangi hayvan kendiliğinden hastalık nedeniyle ölüyor? Tüm müfessirler, sadece kendiliğinden ölen hayvana haram demişler. O halde sorun kalmadı. Öte yandan, “kalkıpta böyle gördük” dediklerimiz o kadar çokki. Fakat, bunların büyük bir bölümünü ya hiç yapmıyor veya modern teknolojilerden yararlanarak yapıyoruz. Aynı şekilde kardeşim, bu konuyu bir an önce araştırıcaksın ve nasıl ki sen modern teknolojilerden yararlanarak kendini rahatlatıyorsun, hayvanları da bu teknolojilerden yararlandırıp rahatlatmalısın.

Hayatın her anı bir karar zamanıdır...

Sonuç

Bayıltmalı kesimler islamın iarındandır ve hatta hayvana eziyet verilmemesi adına günümüz teknolojileri çerçevesinde İslamın emridir.

İslami uygulamalara tarihsellik açısından bakıldığından, bayıltmalı kesimler, eski dönemdeki bilinçli kesim uygulamalarının bu çağdaki karşılığıdır. (Tıpkı, önceden insanların hayvanlarla yk taşımaları ve fakat günümüzde araç kullanmaları gibi)

Her insanın, hayvanını keserken teknolojik bayıltma imkanlarını kullanması, onları acısız bir şekilde kesmesi hem dini hem de insanı bir mecburiyettir.

Bayıltıcı aletin kullanımı kesimin bir parçası olduğundan, hayvanın o an ölebileceği ve murdar olabileceği korkusu islami bir düşünce değildir.

Kanunlara göre de, kesimler acı vermeyen ekipmanlarla yapılmalıdır denildiğine göre, bir an önce uyugamaya geçilmelidir.

Sonuç bu,

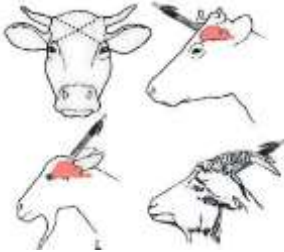
fakat, ben bir fert olarak hayvanımı bayıltarak nasıl kesebilirim?

Bayıltmalı kesim konusu masaya yatırıldıktan sonra, çok sayıda insan bu işi bir fert olarak nasıl uygulayabileceğini sormaktadır. Öyleya, hayvanı bayıltmak için ekipmana ve kullanım bilgisine ihtiyaç vardır. Değerli bir tanıdığım, ferdi çözümler hakkında da bilgi verilmesi gerektiğini bana hatırlattığı için bu bölümü bu çalışmaya eklemeyi uygun gördüm.

Öncelikle bayıltıcı ekipmanı edinmek gerekiyor. Bu ekipmanı Türkiye’de satın almak mümkün ve şimdilik bildiğim tek bir firma bu ekipmanı pazarlamaktadır. Bu konuda bana müracaat edebilirsiniz. Çünkü, bizim hayvanları koruma derneğimiz var ve bu ekipmanı, gerçekten kullanmak isteyen kesimhanelerin maddi durumlarına ve kullanacakları alana bakarak, ücretin belli bir kısmını, bütçemiz müsait olduğu müddet, kendimiz karşılıyor, satın alıp kullanıcıya hediye ediyoruz.

Emailim asalet@sancakdaroglu.com

Ekipmanların fiyatları kullanım alanlarına göre değişmektedir. Kişisel ve aradabir kullanımlar için (günlük 20 - 30 büyük veya küçükbaş) satılan bayıltıcıların fiyatları 1000 TL civarındadır. Sanayide kullanılmak ve günlük 100 – 200 üzeri sayılar için olanların fiyatları 8 bin TL civarındadır. Bunlar barut kapsülü ile çalışmaktadır. Barut derken, aletin içinde kurşun yoktur, Barut, alette yeterli basıncın oluşturulması için vardır. Aletin büyüklüğü hemen hemen 30 santim uzunluğunda, 5 - 6 santim genişliğindedir. Aşağıdaki resimde görülen şekildedir ve bunun çok daha değişik çeşitlerini seçmeniz de mümkündür.

Alet hayvanın kafasına tutulur ve tetiğe basılınca, hayvan anında bayıltılır. Bu süreç sadece 2 salise sürer ve hayvan hiçbir acı hissedecek zamanı bulamaz. Alet tıpkı şeker hastalarının

kullandığı parmaktan kan çıkarma aleti gibidir. Bir mil hızla aletten fırlar ve hayvanın kafasına vurarak bayıltır. Bunun delmelisi de vardır. Tavsiyemiz delmeli olanıdır. Çünkü, delmemli bayıltan yüzde yüz sonuç verirken, darbeli bayıltan, hayvanın kafatası kalınsa sonuç vermeyebilir. Lütfen hemen irkilmeyin. Alışık olmadığımızdan bu duruma irkiliriz. Ancak empati yaptığımızda bayıltmalı kesim, bir hayvanı bilinçli iken kesmekten, ona acıların en doruğunu yaşatmaktan yüzbinlerce defa daha iyidir.

Bu işlem, hayvan ayaktayken uygulanır. Hayvanı bağlamaya, zincire vurmaya, ayağından sallandırmaya gerek yoktur. Hayvan tüm bu eziyetlerden kurtulur ve stres hormonları salmaz, dolayısıyla eti de sertleşmemiş olur, stres hormonsuz bir et yemiş olursunuz.

Her kasabın elinde olması gereken bir alettir. Her köylük yerde bir adet olması yeterlidir. Hayvanı daha rahat bayıltabilmek için her kesimhanede, her köyde küçük bir kabin yapılabilir. Hayvan bu kabine girer ve halen doğal halinde ayakta beklemektedir. İşlem hayvanın kafasına uygulanır ve hayvan baygın olarak

yere düşer. O an hemen kesimi gerçekleştirerek kanın akmasını ve dolayısıyla hayvanın ölmesini sağlayabilirsiniz.

Bayılma kabinleri için yüklü masraflara gerek yoktur. Bir kabini her kesimhane rahatlıkla yaptırabilir. Her köylük yerde bundan bir tane yapılabilir.

Resimde görüldüğü gibi, hayvan metal bir kabine alınmış ve hiçbir şeyden habersiz ayakta beklemektedir. Kasap elindeki ekipmanı hayvanın kafasına uygular ve hayvan anında kabinin içinde bayılır. Sonra, hemen kabin kapısı açılır, kesim yapılır, kanı akar ve hayvanın ölmesi sağlanır. Bu kadar.

Yanlış güçlenmekle hiç bir zaman doğru hale gelmez...

EK 1

“Şanlıurfa’daki Harran Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi öğretim üyeleri, besmele çekerek hayvan kesiminin acı vermediğini öne sürdü” haberi

(Önemi not: Ben Harran Veterinerlik Fakültesine yazı yazarak bu çalışmanın detaylarını ve hangi bilimsel dergide yayınlandığını sordum. Aldığım yazılı cevapta aynen şu yazıyor: **“Sayın Sancakdaroğlu, konu ile ilgili kurumumuzun bilgisi bulunmamaktadır.”** Yani Harran Üniversitesi Veterinerlik Fakültesinin böyle bir çalışması yok ve fakat medyada böyle bir haber olduğundan dolayı, bu iddiayı olduğu gibi buraya alıyorum.)

Medyada yer alan Açıklamada: Hayvan Araştırma kapsamında helal kesim öncesi, helal kesim sırası ve helal kesimden 3 dakika sonra olmak üzere üç farklı evrede beta endorfin analizi yapıldığı, hormon seviyesinin kesim öncesinde alınan değerlerinin kesim esnasında alınan kan örneklerinde iki katına çıktığı, kesimden 3 dakika sonra ise yaklaşık 4 katına çıktığının belirlendiği belirtildi.

Açıklama bu. Bu açıklamaya göre, güya hayvan kesildiğinde artan beta endorfin hormonu, hayvanın acılarını yok etmekte ve hayvan hiç bir acı hissetmemektedir. Bu yorum oldukça yanlıştır. Kesilen hayvanda beta endorfin neden artışa

geçiyor? Hayvan acı çekiyor diye beta endorfin üretimi başlıyor ki, hayvan sakinleşsin ve kaçmanın yollarını düşünebilsin. Denilmişki kesimden 3 dakika sonra hormon 4 katına çıkıyor. Bunun asıl sebebi, hayvan korkunun, acının doruğunu yaşıyor ve vucut onu sakinleştirmeye çalışıyor. Dolayısıyla Harran üniversitesi testlerinin bu şekilde açıklanması bilimsel değildir. Öte yandan, bilinçli kesilen hayvanın acı çektiği binlerce bilimsel test ile kesinlik kazanmıştır. Harran ünüversitesinin, “hayvan kesilirken beta endorfin üretir” açıklaması bile, hayvanın acı çekmeye başladığının bir kanıtıdır.

Beta Endorfin, beyin tabanındaki hipofiz bezinde üretilen doğal bir narkotiktir ve canlının ağrı duyduğu her ortamda yükselişe geçer. Örneğin, doğumlarda seviyesini artırır ve bir annenin doğum sancılarını azaltır, onu sakinleştirmeye çalışır. Yani, ağrı var diye üretilir. Doğum yapan anneler, beta-endorfin üretiminden dolayı hiç ağrı hissetmezler diyebilir miyiz?

Bu çalışma bilimsel bir dergide kabul görüp yayınlandı mı?

Bunu da geçtik, Hz. Muhammed (sav) bir çok hadisinde hayvana eziyet etmeyin buyuruyor. Bir hadisinde, hayvanı yere yatırmış, bağlamış ve onu kesmek için bıçağını bileyen bir adama, “sen bu hayvana neden iki kere acı çektiriyorsun” diye ikazda bulunuyor. “Önce tüm hazırlıklarını yap, sonra hayvanı yatır” diyor. Veya, “Bir hayvanın önünde başka bir hayvanı kesme” diyor. Bu söylemler hayvanın acı çektiğine işarettir.

Kaldığı biz hayvanın kesim esnasında gösterdiği tepkilerden, korkudan altına sık sık dışkılamaya başlamasından, nefes alıp vermelerinin aşırı artışından, geriye kaçmaya çalışmasından, gözlerinin kocaman açılmasında da hayvanın acı çektiğini anlarız.

EK 2

Hannover Üniversitesi 1970 li yıllarda yaptığı bir çalışmada, bayıltmalı kesimlerde hayvanın acı çekip çekmediğini tesbit edemediklerini bildirdi

Doğrudur. Bundan 40 - 50 yıl önceki imkanlar buna müsait değildi. Son dönem imkanları, gelişmiş teknolojilerle yapılan araştırmalar, bilinçli kesilen hayvanların acı çektiklerini ortaya koymuştur. Bakınız <http://www.dialrel.eu/>

Teknolojik imkanlardan kendileri yararlanıp hayvanları yarandırmayan toplumlar ahlaki olarak gelişmemişlerdir...
Asalet Sancakdaroğlu

Diyanet İşleri Başkanlığının Fetvası:

Hayvanlara kesim acısı vermek istemeyenler hayvanlarını bayıltarak kesebilirler. Fetva 933

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI - DİN İŞLERİ YÜKSEK KURULU 2012

Musahhah Fetvalar - Sayfa 441

933) Kurbanlık hayvanı elektrik veya narkozla bayıltarak kesmek caiz midir?

Dinimiz, insan veya hayvan farkı gözetmeksizin tüm canlılara iyi davranılmasını, öldürülürken bile eziyet vermeden öldürülmesini emretmiştir. Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: "Allah (c.c.), şüphesiz her şeyde ihsanı emretmiştir. Bu itibarla, (hayvan) boğazlayacağınız zaman da boğazlamayı güzel yapınız. Biriniz (hayvanı boğazlayacağımda) bıçağını keskinleştirsin ve boğazladığı hayvanı rahat ettirsin."⁴ (Makam, Sayf no Zetâhî 57: 230 Dâvâ, Bahâye 12)

Buna göre kurbanı fazla eziyet vermemek (ölüm acısını azaltmak) maksadıyla, kesim esnasında hayvanın elektrik şoku, narkoz veya benzeri bir yöntemle bayılılarak kesilmesi caizdir. Ancak hayvanın bayıldıktan sonra ölmeye boğazından kesilmesi gerekir. Hayvan henüz kesilmeden, şok etkisiyle ölürse, kurban olmayacağı gibi, eti de yenmez. (Din İşleri Yüksek Kurulu 24. 11. 2012 Tarihli Genel

Kanun hazır

Kanun No 5996 Madde 9 (2): Hayvanların kesimi ... hayvanlarda heyecan, acı ve ızdırap oluşturmadan, uygun araçlar kullanılarak yerine getirilir.

O halde neden halen hayvana acı vererek kesiyorsun?